

KOMBİNE ÖRNEK

Bay Ahmet ERİM'in (Mükellef) 2006 takvim yılı gelirlerinin müfredatı, aşağıda yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi Eki'nde yer alan tablolar itibariyle açıklanmıştır:

1. TİCARÎ KAZANÇ (TABLO: 2):

Mükellef, "ERİM TİCARET" ünvanını taşıyan şahsi firmasından, 2006 yılında 220.000,00 YTL. kâr elde etmiştir.

Mükellefin % 50 hisseli ortağı olduğu ARDA TAŞIMACILIK Adî Ortaklığı 2006 yılında 40.000,00 YTL. zarar etmiş ve bundan mükellefin payına 20.000,00 YTL. zarar düşmüştür.

Bu safî ticarî kâr ve zararlar beyannamede aynen yer alacaktır.

2. ZİRAÎ KAZANÇ (TABLO: 6) :

Mükellef, gerçek usulde vergiye tâbi 90.000,00 YTL. tutarında ziraî kazanç elde etmiştir. Bu tutardan, yapılan ziraî alışlar sırasında %2 nisbet üzerinden 1.800,00 YTL. stopaj GV tevkifatı yapılmıştır.

90.000,00 YTL.lık bu safî ziraî kazancın, ticarî kazanç gibi aynen yıllık beyannameye dâhil edilmesi gerekmektedir.

3. ÜCRETLER (TABLO: 8) :

Mükellef, hizmet verdiği bir anonim şirketten, yıllık 120.000,00 YTL ve denetçisi olduğu diğer iki şirketten de 16.000,00 YTL ve 12.000,00 YTL (Toplam 148.000,00 YTL) tutarında brüt ücret geliri (stopaj öncesi) elde etmiştir.

Mükellefin ilk ücreti üzerinden 5,071,61 YTL S.S.K. primi kesilmiş ve ayrıca 12.468,39 YTL tutarında şahıs sigortası ve bireysel sigorta primi ile sendika aidatı kesilerek ücretle ilgili vergi matrahından indirilmiştir. Böylece söz konusu ücretin vergiye matrah teşkil eden tutarı, (120.000 - 5.071,61 - 12.468,39 =) 102.460,00 YTL olarak tezahür etmiştir. Beyannameye bu tutar dahil edilecektir.

Denetçi ücretleri ile ilgili herhangi bir gider bulunmadığı cihetle bunların da ilâvesi ile ücret vergi matrahı 102.460 + 16.000 + 12.000 = 130.460,00 YTL olmuştur.

Mükellefin ücretleri üzerinden sırası ile 37.190,- YTL, 2.850,- YTL ve 2.050,- YTL (Toplam 42.090,- YTL) G.V. tevkifatı yapılmış bulunmaktadır.

Mükellefin asıl ücret sayılması gereken birinci işverenden aldığı 120.000,00 YTL. lık ücret hariç, ikinci ve üçüncü işverenlerden aldığı ücret (birden fazla işverenden alınan ücret) toplamı (16.000,00 + 12.000,00 =) 28.000,00 YTL. olduğu, yani G.V.K.nun (86/1-b) maddesinde yazılı olan 18.000,00 YTL. lık yıllık beyan sınırını (2007 yılında 19.000,00 TL.na yükselecektir) aştığı cihetle, ücretlerin tamamının yıllık beyannameye dâhil edilmesi zorunlu bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, daha önce uygulanmakta olan özel gider indirimi yerine, 2006 yılında elde edilen ücretlere, 2007 yılı Ocak ayının 20 nci günü akşamına kadar işverenlere verilecek bildirimlere ve ekindeki harcama belgelerine istinaden, ücretlilerin kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait eğitim, sağlık, gıda, giyim ve ikâmet edilen konut kira giderlerinin, ücret toplamını geçmiyen yıllık toplamı üzerinden uygulanmasına başlanan ücretlilerde vergi indiriminin, istisnâ haller dışında işverenler marifetiyle ve esas itibariyle muhtasar beyannamelerden mahsup edilerek ödenmesi söz konusudur. (G.V.K. Mükerrer Md:121 – 2005/9826 sayılı Karar)

Böyle olduğu içindir ki, yine istisnaî haller dışında, yıllık beyannameler üzerinde işlem yapılmasına gerek olmayıp, vergi indirimi öncesi stopaj tutarlarının tümüyle yıllık vergiden mahsubu ile yetinilmesi lüzumlu ve yeterli bulunmaktadır. (2005/007 Sayılı Sirkülerimiz)

Bu sebeple, Ahmet ERİM'in asıl ücreti üzerinden kendisine, eşine ve çocuğuna ait toplam 72.000 YTL tutarındaki gıda, giyim, kira, sağlık ve eğitim harcaması ile ilgili olarak $(7.200 \times \%7 + 64.800 \times \%4 =)$ 3.096,- YTL vergi indiriminden yararlanmış olmasına rağmen, (Ek:6/a-f) deki yıllık gelir vergisi beyannamesinde, ücretlerden tevkif edilen vergilerin tamamının, (2007 yılındaki stopaj vergilerinden mahsup edilerek kendisine ödenen vergi indirimleri tenzil edilmeksizin) mahsubu yoluna gidilmiştir.

4. GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARI (TABLO: 9) :

Mükellef, ikisi konut ve biri de işyeri olarak kiraya verilmiş olan üç adet gayrimenkulünden, carî yıl ve geçmiş yıl kirası olarak toplam 107.000,00 YTL. kira tahsilâtı yapmıştır. İşyeri kirası üzerinden $(75.000 \times \%22=)$ 16.500,00 YTL. GV tevkifatı yapılmıştır.

Bütün bu iratlar, yıllık beyannamenin 9 numaralı tablosunda gösterilecek ve mükellef götürü gider usulünü tercih ettiği cihetle iratlar toplamından % 25 götürü gider indirilmek suretiyle safî irat tutarı $(107.000 \times \%75=)$ 80.250,00 YTL olarak hesaplanacaktır.

Mükellefin yıllık beyanname ile bildirmek zorunda olduğu ticarî ve zirai kazancı bulunduğu cihetle, konutlarla ilgili bulunan 2.200,- YTL. lık istisnadan yararlanması mümkün değildir.

5. MENKUL SERMAYE İRATLARI (TABLO: 10) :

Mükellefin 2006 yılında elde ettiği menkul sermaye iratlarının müfredatı şöyledir (TABLO: 10):

a) Eurobond faizi (26.07.2001 – 31.12.2005 arası ihraçlı)	:	306.961,29 YTL
b) Eurobond faizi (26.07.2001 öncesi ihraçlı)	:	150.000,00 YTL
c) Kâr payı (30.04.2006 da dağıtılmıştır.)	:	800.000,00 YTL
TOPLAM		1.256.961,29 YTL

01.01.2006 dan önce ihraç edildikleri cihetle 31.12.2006'daki esaslara göre vergiye tâbi bulunan yukarıdaki menkul sermaye iratlarından Hazine Bonosu faizlerine ilişkin stopaj GV oranı % 0 (yüzde sıfır) olduğu için, Eurobond faizleri üzerinden stopaj yolu ile ödenmiş herhangi bir vergi yoktur. (G.V.K. Md:94/7)

Döviz cinsinden ihrac edilmiş olmaları sebebiyle bunlar indirim oranından da yararlanamazlar.

Kâr paylarına gelince, bunlar üzerinden % 10 oranında yani 80.000,00 YTL gelir vergisi stopajı yapılmıştır.

Yukarıdaki gayrisafi irat tutarları, indirim ve istisna öncesi tutarlar olup, indirimler ve istisnalar sonrası kalan (beyana tabi) tutarın hesap tarzı şöyledir:

	26.7.2001 – 31.12.2005 Arası İhraçlı Eurobond Faizi	26.7.2001 Öncesi İhraçlı Eurobond Faizi	Kâr Payı	Toplam
1. G.S. Tutar	306.961,29	150.000,00	800.000,00	1.256.961,29
2. % 46,5 İnd.	-	-	-	-
3. Kalan	306.961,29	150.000,00	800.000,00	1.256.961,29
4. İstisna	191.089,20	-	400.000,00	591.089,20
5. Safi Tutar (Beyan)	115.872,09	150.000,00	400.000,00	665.872,09

Not: Menkul sermaye iratlarına ilişkin herhangi bir gider mevcut değildir. (Ya da miktarı çok cüz'î olduğu için nazara alınmamıştır.)

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere:

- Tutarı 306.961,29 YTL.'lık olan ve 01.01.2006 öncesinde ihraç edildiği cihetle eski hükümlere göre vergilenmesi gereken Eurobond faizi, döviz cinsinden olduğu için % 46,5 indirim oranına tâbi olmamakla beraber, 26.7.2001 – 31.12.2005 arasında ihraç edilen Eurobondlardan kaynaklandığı cihetle G.V.K. nun Geçici 59 uncu maddesinde öngörülen ve 2006 yılındaki seviyesi 191.089,20 YTL. olan istisnadan yararlanacak ve bu istisnanın tenzilinden sonra kalan 115.872,09 YTL. lık tutar üzerinden beyannameye yer alacaktır.
- Yine eski hükümlere göre vergilenmesi gereken tutarı 150.000,00 YTL. olan Eurobond faizi, döviz cinsinden elde edildiği cihetle %46,5 luk indirim oranına (Md:76) ve bu faizlerin kaynağının 26.7.2001 öncesinde ihraç edilen Eurobondlar olması dolayısıyla de GVK'nun geçici 59'uncu maddesinde zikredilen istisnaya tâbi değildir. Bu sebeptendir ki, faizin 150.000,00 YTL. olarak, tümüyle beyana dâhil edilmesi zorunludur.
- Yıllık tutarı 800.000,00 YTL. olan ve indirim oranından yararlanamayan kâr payına gelince, GVK'nun 22/2. maddesi gereğince vergiden müstesna olan yarısı indirildikten sonra kalan (800.000– 400.000 =) 400.000,00 YTL.lık tutarı üzerinden beyannameye dâhil edilecek ve hesaplanan yıllık vergiden, tevkif yolu ile ödenen (800.000 x %10 =) 80.000,00 YTL lık stopaj G.V.nin tamamının mahsubu yoluna gidilecektir.

Böylece toplam 665.872,09 YTL tutarındaki menkul sermaye iradının yıllık beyannameye dâhil edilmesi gerekecektir.

6. DİĞER KAZANÇ VE İRATLAR (TABLO: 11) :

Mükellefin 2006 yılında elde edilmiş arızî kazancı (Md:82) olmayıp, sadece değer artışı kazançları (Mük.Md:80-81) mevcuttur.

Mükellef tarafından elde edilen değer artışı kazançlarının müfredatı aşağıda gösterilmiştir:

a) TL. cinsinden Hazine Bonosu satış hâsılatı (26.7.2001- 31.12.2005 arası)	:	700.000,00 YTL
b) 26.7.2001 öncesinde ihraç edilmiş Eurobond satışından sağlanan hâsılat	:	110.000,00 YTL
c) 26.7.2001 sonrasında ihraç edilmiş Eurobond satışından sağlanan hâsılat	:	60.000,00 YTL
d) Gayrimenkul satış hâsılatı	:	900.000,00 YTL
TOPLAM	:	1.770.000,00 YTL

Gayrisafî tutarları yukarıda belirtilen satış hâsılatlarının beyannameye dâhil edilecek safî tutarlarının hesap şeklini gösteren bir tablo aşağıya çıkarılmıştır

Ek:5/f-4

		1	2	3	4	
Cinsi		26.7.2001-31.12.2005 Arası İhraçlı Hazine Bonosu Satışı	26.7.2001 Öncesi İhraçlı Eurobond Satışı	26.7.2001- 31.12.2005 Arası İhraçlı Eurobond Satışı	Gayrimenkul Satışı	TOPLAM
1. G.S. Hâsılat	:	700.000,00	110.000,00	60.000,00	900.000,00	1.770.000,00
2. Maliyet (İktisap) Bedeli	:	212.131,33	75.822,13	20.518,67	250.701,43	559.173,56
3. Endekslenmiş İktisap Bedeli(2x13:11)	:	298.776,52	97.336,07	27.727,93	343.426,62	767.267,14
4. Kalan (1-3)	:	401.223,48	12.663,93	32.272,07	556.573,38	1.002.732,86
5. İstisna (Geç.Md:59)	:	0	0	0	0	0
6. Giderler	:	17.048,37	1.500,00	500,00	11.017,11	30.065,48
7. Safi Tutar (5-6)	:	384.175,11	11.163,93	31.772,07	545.556,27	972.667,38
8. İstisna (Mük. Md.80)	:	0	0	0	6.000,00	6.000,00
9. İstisna, Gider ve İndirimler Toplamı (3+5+6+8)	:	315.824,89	98.836,07	28.227,93	360.443,73	803.332,62
10. Kalan (1-9)	:	384.175,11	11.163,93	31.772,07	539.556,27	966.667,38
11. İktisap Tarihi	:	11.2.2003	15.03.2004	20.04.2003	10.05.2003	-
12. ÜFE Endeksi (Önceki Ay)	:	(96,99)	(107,40)	(100,84)	(100,02)	-
13. Elden Çıkarma Tarihi	:	25.12.2006	15.11.2006	07.10.2006	31.08.2006	-
14. ÜFE Endeksi (Önceki Ay)	:	(136,63)	(137,03)	(136,41)	(137,76)	-

Bu tabloda da görüldüğü üzere, beyan edilecek safi değer artışı kazançları aşağıdaki şekilde hesaplanmış bulunmaktadır:

1. ÖRNEK :

26.7.2001 – 31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş olan Hazine bonosu satışından sağlanan 700.000,00 YTL.'lık hâsılat tutarından, bu bonoların endekslenmiş iktisap bedeli indirilerek bunların enflasyondan arındırılmış gayrisafî kazanç tutarı bulunmuştur.

Endekse maliyet bedeli, tarihi maliyet değeri olan 212.131,33 YTL.'lık tutar ile ÜFE'deki (136,63 ÷ 96,99) artış oranının (Rakamlar satın ve iktisap tarihlerinden önceki aylara ilişkin ÜFE endeks sayılarıdır) çarpılması suretiyle 212.131,33 YTL x (136,63 ÷ 96,99) = 298.776,52 YTL. olarak hesaplanmış ve endekslenmiş gayrisafî kazanç tutarı da, bunun 700.000,00 YTL.'lık hâsılatıdan tenzili suretiyle bulunmuştur. Böylece hesaplanan tutara, yukarıda 5/2 deki Eurobond faizleri üzerinden indirilmiş olması sebebiyle, geçici 59 uncu maddede yer alan 191.089,20 YTL.'lık istisna ayrıca uygulanmayıp, sadece 17.048,37 YTL'lık satış gideri indirilerek, safî kazanç tutarı 384.175,11 YTL. olarak saptanmıştır. Beyannameye bu tutarın aktarılması gerekmektedir.

2. ÖRNEK :

Örnekteki 110.000,00 YTL. tutarındaki satış hâsılatı ile 75.822,13 YTL lık iktisap bedeli, bunların döviz cinsinden tutarlarının işlem tarihindeki kurlardan YTL karşılıklarıdır. Maliye Bakanlığı'nın görüşü gereği, endeksleme yapılmış ve maliyet olarak 97.336,07 YTL lık endeksli değere itibar edilmiştir. Bu Eurobondlar 26.07.2001 tarihinden önce ihraç edildiği cihetle, bu kazanca, geçici 59 uncu maddedeki 191.089,20 YTL.'lık istisnanın uygulanması mümkün değildir.

Bu sebeptendir ki safî kazancın, 110.000,00 YTL.'lık satış hâsılatından, 97.336,07 YTL.'lık revize iktisap bedeli ile 1.500,00YTL.'lık satış giderlerinin tenzili suretiyle, $(110.000,00 - 97.336,07 - 1.500,00 =)$ 11.163,93 YTL olarak hesaplanması ve beyannameye bu tutar üzerinden dâhil edilmesi gerekmektedir.

3. ÖRNEK :

26.07.2001 – 31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilen Eurobondların 07.10.2006 tarihinde satışından sağlanan 60.000,00 YTL.'lık hâsılat ile 20.518,67 YTL lık tarihî maliyet bedeli de bunların döviz cinsinden tutarlarının YTL karşılıklarıdır. Maliye Bakanlığı'nın görüşüne uyularak revize maliyet bedeli 27.727,93 YTL olarak hesaplanmış ve hesaba esas alınmıştır.

Diğer taraftan, geçici 59 uncu maddede zikredilen 191.089,20 YTL lık istisna da, Eurobondların 26.07.2001-31.12.2005 arasında ihraç edilmiş olmasına rağmen, bu kazançlara uygulanamaz. Zira geçici 59 uncu maddede istisnanın aynı yıl içinde bunlardan elde edilen faiz gelirleri ile değer artışı kazançları toplamına bir defa uygulanacağı hükme bağlanmış ve mükellef, istisna hakkının tamamını, yukarıda bahsi edilen 26.07.2001 – 31.12.2005 arası ihraçlı Eurobond faizleri için kullanmış bulunmaktadır.

Böylece, vergiye tâbi safî kazanç (matrah) tutarı, $(60.000,00 - 27.727,93 - 500,00) = 31.772,07$ YTL olarak hesaplanmış olacak ve bu tutar üzerinden beyannameye yer alacaktır.

4. ÖRNEK :

10.05.2003 tarihinde 260.000,- YTL'na satın alınmak suretiyle (ivazlı olarak) iktisap edilen ve üzerinden toplam 9.298,57 YTL amortisman ayrılan $(260.000 - 9.257 =)$ 250.701,43 YTL maliyet değerli gayrimenkulün, aradan 4 yıl geçmeden 31.08.2006 tarihinde 900.000,00 YTL'na satışından elde edilen değer artışı kazancı vergiye tâbidir (Mük.Md:80/6).

Gayrimenkulün, amortismanların tenzilinden sonra kalan 250.701,43 YTL. tutarındaki maliyet bedelinin, ÜFE'deki artış oranında arttırılmak suretiyle hesaplanan $(250.701,43 \times 100,02 \div 137,76 =)$ 343.426,62 YTL. lık revize edilmiş değeri üzerinden, safî kazancın tesbitine esas alınması mümkündür. Böylece, gayrisafî kazanç tutarı, $(900.000,00 - 343.426,62 =)$ 556.573,38 YTL. olarak ve 11.017,11 YTL. tutarındaki giderin tenzili sonrasında da 545.556,27 YTL. olarak tezahür edecektir.

Geçici 59'uncu maddede, bu maddedeki 191.089,20 YTL'lık istisnanın sadece menkul kıymet faizlerine ve menkul kıymet değer artışı kazançlarına uygulanacağı hükme bağlandığı cihetle, gayrimenkul satışından elde edilen bu kazanca, söz konusu istisnanın uygulanması mümkün değildir.

Öte yandan, örneğimizdeki değer artışı kazançlarına söz konusu istisnanın uygulanmamış olması nedeniyle Mükerrer 80 inci maddede zikredilen 6.000,00 YTL. lık istisnanın, bu kazançların toplamına uygulanması mümkündür. Örneğimizde söz konusu istisnanın, gayrimenkul değer artışı kazançlarından indirilmek suretiyle kullanıldığı varsayılmıştır.

Böyle olunca, safî gayrimenkul değer artışı kazancının $(545.556,27 - 6.000,00 =)$ 539.556,27 YTL. olarak tesbit ve beyan edilmesi gerekecektir.

Böylece, beyan edilmesi gereken 1,2,3, ve 4 no.lu örneklerdeki toplam değer artışı kazancı tutarı 966.667,38 YTL. olacaktır.

Ek:5/f-6

7. BEYANNAME :

Yukarıdaki verilere göre mükellef toplam (220.000 - 20.000 + 90.000 + 130.460 + 80.250 + 665.872,09 + 966.667,38 =) 2.133.249,47 YTL tutarındaki gelir unsurunu beyannamesinde gösterecektir.

Mükellefin, ücret gelirlerinin stopaj yoluyla vergilendirilmesi sırasında indirilmemiş olan, kendisine, eşine ve çocuğuna ait 5.000 YTL lık sağlık sigortası poliçesi ödemesi ile, ücretleri üzerinden yararlandığı ücretlerde vergi indirimine esas teşkil eden kendisine, eşine ve çocuğuna ait 72.000,00 YTL lık eğitim, sağlık, kira, gıda ve giyim giderlerine ilişkin indirim dışında, kendisine, eşine ve çocuğuna ait 23.672,00 YTL tutarında sağlık ve eğitim gideri olduğu (G.V.K. Md:89/2) ve bunların tamamını matrahtan indireceği, ayrıca indirilmesi kâbil 37.000,00 YTL tutarında bağış ve yardım gideri olduğu ve bunları (Toplam 65.672,00 YTL) matrahtan indirdiği farzedilirse vergi matrahı 2.067.577,47 YTL ne inecektir.

Bu matrah üzerinden hesaplanan ve stopaj G.V. ile geçici vergilerin mahsubundan sonra ödenecek olan yıllık vergi tutarı, aşağıdaki şekilde olacaktır :

a) Matrah	:	2.067.577,47 YTL
b) Yıllık Tarife Üzerinden G.V. Tutarı (a x Tarife)	:	718.842,11 YTL
c) Kesinti Yoluyla Ödenen Vergilerin Mahsubu	:	140.390,00 YTL
Zirai Kazançlar Üzerinden	:	1.800,00
Ücretler Üzerinden	:	42.090,00
G.M.S.İ. Üzerinden	:	16.500,00
Kâr Payları Üzerinden	:	80.000,00
Toplam	:	140.390,00
d) Geçici Vergilerin Mahsubu	:	37.000,00 YTL
e) Mahsup Edilecek Vergiler Toplamı (c+d)	:	177.390,00 YTL
f) Ödenecek G.V. (b-c)	:	541.452,11 YTL

Yukarıda açıklanan esaslara göre, MÜKELLEF Ahmet ERİM tarafından doldurulması gereken Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesinin örneği ekte sunulmuştur. (Ek :6/a-f)